

**ŽENSKE
V MEDIJIH**
STOP NADLEGOVANJU
NA DELOVNEM MESTU

**Sofinancira
Evropska unija**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

NASILJE V MEDIJIH NI IZJEMA: STRUKTURNA NORMALIZACIJA IN ODSOTNOST ZAŠČITE

**PREDSTAVITEV PRVIH REZULTATOV
RAZISKAVE O POLOŽAJU NOVINARK IN
MEDIJSKIH DELAVK V SLOVENIJI IN REGIJI**

Anastazia Stepić, Društvo novinarjev Slovenije

Tjaša Turnšek, Mirovni inštitut

Zavod KROG

Sindikat
Novinarja
Hrvatske

UJEDINJENI GRANSKI SINDIKATI
NEZAVISNOST

MEDIACENTAR
SARAJEVO

Metodološki okvir

- **Regionalna raziskava** zasnovana na razumevanju spolne neenakosti in patriarhalnih vzorcev.
- **Cilj:** preučiti obseg, načine in odzive na različne vrste nasilja, zlasti spolnega, v uredništvih v Sloveniji, BiH, Srbiji in na Hrvaškem.
- **Pomanjkanje podatkov:** obstoječe raziskave so fragmentirane, registri pa neprilagojeni.
- **Naš pristop:** kombinacija kvalitativnih in kvantitativnih metod ter lokalno prilagojene definicije.

Metodološki okvir

- **Kombinacija** metod: pregled zakonodaje in praks, polstrukturirani intervjuji s strokovnjaki, poglobljeni intervjuji z novinarkami, ki so doživele nadlegovanje in napade, ter spletni vprašalnik v 4 državah.
- **6 raziskovalk_cev** – usposabljanje in etični protokoli.
- **Ključna raziskovalna vprašanja:**
 - Kako zakonodaja obravnava napade, nadlegovanje in diskriminacijo?
 - Kateri so preventivni in korektivni mehanizmi?
 - Pogostost napadov?
 - Značilnosti in posledice nadlegovanja, zlasti spolnega.

Ključne regionalne ugotovitve

- 600+ anketiranih medijskih delavk + 38 intervjujev z novinarkami + 12 ekspertnih intervjujev.
- Vsaka druga novinarka je doživela spolno nadlegovanje.
- **Storilci:** 50 % sodelavci; 30 % nadrejeni. Večina uredništev nima vzpostavljenih preventivnih ukrepov niti jasnih postopkov.
- **50% novinark** ne ve, ali mehanizmi zaščite zajemajo spolno nadlegovanje.
- Velika večina primerov ostane **neprijavljena**.
- **Razlogi:** strah pred izgubo zaposlitve, strah pred povračilnimi ukrepi, nezaupanje v uredništvu.

Sofinancira
Evropska unija

Kaj sledi:

01 **Dokončanje in objava regionalne primerjalne analize** in nacionalnih poročil.

02 **Priprava pravilnikov in mehanizmov** ukrepanja za uredništva.

03 **Sodelovanje** z javnimi servisi pri implementaciji.

04 **Usposabljanja** za uredništva in medijske delavke.

05 **Zagovorništvo** in mreženje.

06 **Kampanje** – pridružite se nam!

04

Zavod KROG

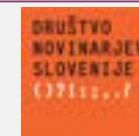
Sindikat
Novinara
Hrvatske

UJEDINJENI GRANSKI SINDIKATI
NEZAVISNOST

MEDIACENTAR
SARAJEVO

”

Res hudo je bilo povsem na začetku kariere, ko sem bila še na drugem mediju. Šlo je za manjši medij, direktor je bilo zelo vpet v delo in je kar naprej hodil v prostore uredništva. Seksistični komentarji so bili ves čas prisotni, zelo rad je prišel za hrbet in se dotikal. Enkrat smo bili na kavi in je pred vsemi dejal: »Tebe sem zaposlil zato, ker si imela med prijavljenimi največje joške.« Takih primerov je bilo v karieri nešteto, ampak tega sem izpostavila, ker vem, da sem dobra novinarka, ampak on je moje sposobnosti zreduciral na oprsje. Totalno me je ponižal.

Ključne ugotovitve za Slovenijo

- **Metode:** vprašalnik 115 novinark (8,7 % registriranih novinark po podatki SURS, 2024) + 10 (+1) poglobljenih intervjujev + 3 ekspertni intervjuji + pregled zakonodaje in praks
- **Vzorec (vprašalnik):** javni medij (58 %); pretežno radio in televizija; 38–57 let; pogodba za nedoločen čas; delovno mesto novinarka in urednica
- **Vzorec (intervjuji):** televizija (javna in komercialna); javni radio; tiskani medij; online medij; neprofitni medij

Sofinancira
Evropska unija

Fizični napadi in grožnje

- **31 % novinark** je doživelo vsaj eno obliko fizične grožnje ali napada.
- Najpogostejše so grožnje **s fizičnim napadom in grožnje s smrtjo**.
- Storilci so posamezniki **na terenu (56 %)** in **na spletu (44 %)**.
- **Najpogostejše v sredini kariere** (večja vidnost in izpostavljenost).
- **Prijave: 44 %** novinark ni podalo prijave; prijave nadrejenim in policiji.

Diskriminacija in kršitve delavskih pravic

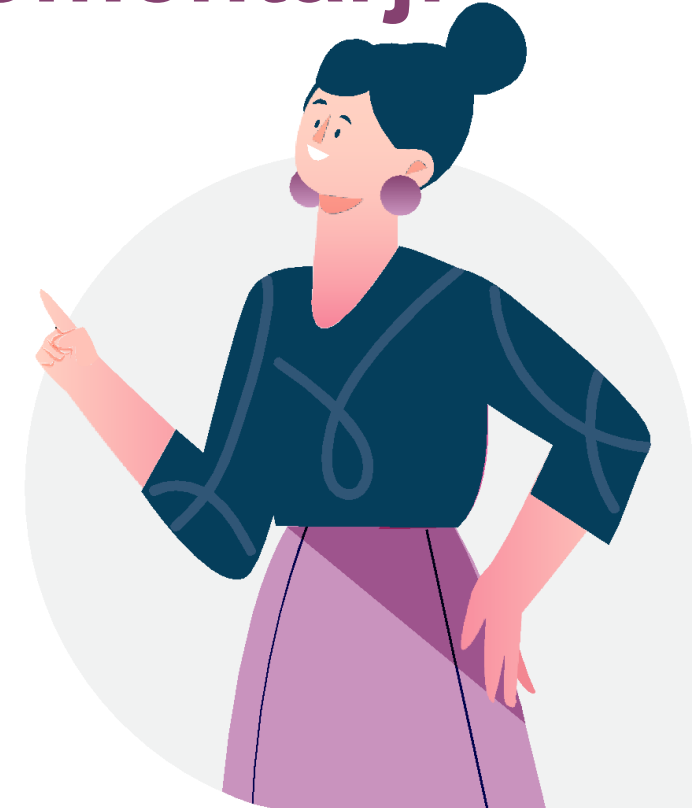
- **55 % novinark** je doživelo diskriminacijo na podlagi spola ali druge kršitve delavskih pravic.
- Diskriminacija na podlagi spola (dajanje prednosti moškim kolegom, ipd.): 44 %
- Druge kršitve delavnic pravic (pogodbe, plača, delovni čas, ipd.): 32 %
- **Najpogosteje v začetku kariere** (večja vidnost in izpostavljenost).
- **Prijave:** 75 % novinark ni podalo prijave; prijave profesionalnim združenjem

Diskreditacija in seksistični komentarji

- **86 % novinark** je doživelo diskreditacijo in seksistične komentarje:
- komentarji, ki temeljijo na podlagi spola ali ženski seksualnosti, ki so nezaželeni, poniževalni in/ali so povzročili nelagodje (komentarji o videzu, ženstvenosti, privlačnosti, teži, slogu oblačenja, vedenju, ipd.): **54 %**
- šale, ki temeljijo na podlagi spola ali seksualnosti, ki so nezaželeni, poniževalne in/ali so povzročile nelagodje: **53 %**

Diskreditacija in seksistični komentarji

- Negativni, poniževalni, stereotipni komentarji o vas ali ženskah nasploh (o ženskah kot nekompetentnih, neracionalnih, tistih, ki »ne morejo biti športne novinarke«): **57 %**
- Storilci so **sodelavci (51 %)** in **posamezniki na spletu (46 %)** in nadrejeni (36 %).
- **Najpogosteje v začetku (74 %) in sredini kariere (56 %).**
- **Prijave: 76 %** novinark ni podalo prijave; prijave nadrejenim (**sistematična normalizacija → visoka nevidnost, nizka stopnja prijav!**)

”

Sodelavec je komentiral moje oprsje. Direktor je smeje izjavil, da nekoč ni bilo nič takega, če si udaril sodelavko po riti.

*To je bilo tako: »ste nesposobne, boste že videle, z vami ne bo nič, pi*** glupe, ti meni ne boš ugovarjala»«, res na zelo nizkotnem nivoju. S strani kakšnih drugih sodelavcev so pa to seveda neke neokusne šale in seksistični dovtipi, ki smo jih ženske tako ali tako vajene, se pravi opazke glede videza, nespodobna povabila.*

(Ne)verbalno spolno nadlegovanje

- **25 % novinark** je doživelo verbalno ali neverbalno spolno nadlegovanje.
- Zvoki ali geste s spolnimi namigi, kot so žvižganje ali seksualizirane kretnje (npr. z jezikom): 18 %
- Storilci so **sodelavci (41 %)**.
- **Najpogostejše v začetku kariere.**
- **Prijave: 83 %** novinark ni podalo prijave; strah pred povračilnimi ukrepi.

Fizično spolno nadlegovanje

- **33 % novinark** je doživelo fizično spolno nadlegovanje, v obliki **neprimernega dotikanja**.
- Storilci so **sodelavci (55 %)**.
- **Najpogosteje v začetku kariere**.
- **Prijave: 97 %** novinark ni podalo prijave.

Razlogi za neprijavo

- Stopnja prijav je nizka v vseh kategorijah, dodatno pa močno upade, ko so napadi bolj spolno zaznamovani ter osebno stigmatizirajoči.
- **Bolj kot je napad intimen ali spolno zaznamovan, manjša je verjetnost prijave!**

Razlogi za neprijavo

- Nisem verjela v **učinkovitost ali nepristranskost postopkov** po prijavi.
- Takšne napade dojemam kot **preveč običajne, da bi bila prijava učinkovita.**
- Napade sem dojemala kot **običajen pojav.**
- Postopke prijave in druge mehanizme sem dojemala kot **predolge in izčrpavajoče.**
- Bala sem se, da bi prijava **ogrozila moj položaj na delovnem mestu.**

Sofinancira
Evropska unija

”

Razlogi za neprijavo so zagotovo strah pred tem, da ti ne bodo verjeli, dvom nadrejenih, neučinkovitost sistema zaščite. Saj poznamo zgodbe iz javnosti, da je sistem neučinkovit. Tudi strah pred maščevanjem, ker to so osebe, ki so na poziciji moči, strah pred odpovedjo delovnega razmerja, pred šikaniranjem, pred onemogočanjem napredovanja.

Razlogi za neprijavo

- Močan razkorak med **dejanskimi odzivi in tem, kako bi se morale novinarke odzvati!**
- V praksi prevladujejo ignoriranje, izogibanje, tišina in neformalna podpora.
- Normativno pričakovanje je **institucionalno ukrepanje.**
- **Ključno: novinarke vedo, kaj bi moral biti pravilen odziv, a sistemske ovire to preprečujejo.**
- **Strukturna neusklajenost med zavedanjem in možnostmi.**

Obstoj internih mehanizmov

- 38 % novinark poroča, da medij ima interne dokumente o napadih in nadlegovanju, medtem ko **40 % novinark ne ve, ali ti dokumenti obstajajo.**
- **62 % jih poroča, da medij ne izvaja preventivnih ukrepov.**
- **Formalni okvirji so prisotni, a slabo poznani, neučinkoviti in ostanejo neaktivirani. Preventivni mehanizmi (izobraževanje, ozaveščanje) so redki in nesistematični.**

Sofinancira
Evropska unija

”

Če je vodstvo medijske hiše na strani novinark, je precej manj možnosti, da pride do groženj, seksističnih napadov ali psihološkega terorja. Kadar te prepustijo »šakalom«, pa utišajo še druge.

Ocena obstoječih mehanizmov

- Večina novinark meni, da mehanizmi niso učinkoviti.
- Percipirani so kot **formalni in simbolni**, brez dejanskih rezultatov.

Ocena obstoječih mehanizmov

Ključne pomanjkljivosti:

- Postopki so počasni, pogosto ni rezultatov.
- Ni povratnih informacij po prijavi.
- Mehanizmi niso prilagojeni žrtvam (brez zaščite ali podpore).
- Odsotne so zaupne poti prijave.
- Storilci pogosto ostanejo nekaznovani.

Sami dokumenti niso dovolj. Treba je vzpostaviti učinkovite, varne in zaupne poti prijave, zagotoviti aktivno izvajanje, ne le obstoj pravil. Istočasno je pomembno ozaveščanje in izobraževanje!

Sofinancira
Evropska unija

”

Mehanizmi so smešni in v majhni družbi, kot je slovenska, povsem nefunkcionalni. Da bodo sodelavci prijavljali sodelavce, da jih bodo vzeli na piko in bodo imeli do konca kariere težave? Da bodo novinarji, zlasti danes mladi, vlagali tožbe zoper svinjalce, da bodo nato vrsto let zabili na sodišču, ves čas pa jih bodo zaradi postopka napadali in svinjali? Dalje, področna zakonodaja (s poudarkom na 297. členu KZ) je povsem neuporabna, še zlasti za novinarje. Edini mehanizem, ki ga novinarji v Sloveniji danes zares imamo, je tišina. Lahko smo tiho in stiskamo zobe, medtem ko čakamo, da mine. Država, pristojne institucije so novinarje že zdavnaj pustile na cedilu.

ŽENSKE V MEDIJIH

STOP NADLEGOVANJU
NA DELOVNEM MESTU

Sofinancira
Evropska unija

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

Hvala.

Zavod KROG

Sindikat
Novinarica
Hrvatske

UJEDINJENI GRANSKI SINDIKATI
NEZAVISNOST

MEDIACENTAR
SARAJEVO

